

Program for Sarpborg Senterparti 2023-2027

Verdigrunnlag

Senterpartiet vil bygge samfunnet nedenfra. Vårt mål for det politiske arbeidet er å utvikle et samfunn av frie og selvstendige mennesker som med tro på egne evner tar ansvar for sitt eget liv, for fellesskapet og for natur og miljø.

Senterpartiet vil bygge framtiden på kristne og humanistiske verdier. Hvert menneske er unikt og uerstattelig, og respekten for menneskeverdet er overordnet alle andre verdier. Senterpartiet ønsker en bred og inkluderende folkekirke. Diskriminering, intoleranse og urettferdighet skal bekjempes.

Senterpartiet i Sarpsborg ønsker et samfunn med fokus på mangfold, likeverd, inkludering og toleranse.

Sarpsborg trenger en samfunnsdugnad der det frivillige, næringslivet og det offentlige trekker i samme retning. Vi vil gi rom for enkeltmenneskers kreativitet, skaperkraft og omsorg, og vi vil forvalte Sarpsborgs naturgitte og menneskelige ressurser til det beste for nålevende og kommende generasjoner. Sarpsborg er en del av en stadig mindre verden. Internasjonale utfordringer påvirker oss, og våre valg skal vi forsvare overfor kommende generasjoner. Vi skal bidra til inkluderende lokalsamfunn med gjensidige forventninger og forpliktelser uavhengig av menneskers bakgrunn. Målet er mer solidaritet, forståelse og samarbeid mellom folk. Lokalt demokrati er en bærebjelke i vår politikk. Senterpartiet sier nei til norsk medlemskap i EU, og ja til at vi selv skal bestemme om EU's forordninger er fornuftige eller ikke.

Bærekraftsmål vi i Sarpsborg Senterparti ønsker å ha spesielt fokus på:

- 1 Utrydde fattigdom
- 2 Utrydde sult
- 3 God helse
- 10 Mindre ulikhet
- 14 Liv under vann
- 15 Liv på land

Det lokale folkestyret

Senterpartiet vil ha et lokalt folkestyre som setter innbyggerne i stand til å påvirke utviklingen i eget lokalsamfunn. Kommunen er en lokalpolitisk arena og en viktig samfunnsutvikler. Det å ha kort vei mellom innbyggerne og politikere er en styrke for demokratiet, større enheter betyr større avstand mellom disse og vil føre til et demokratisk underskudd. Systemet med tre folkevalgte nivåer er viktig for folkestyret, desentralisering og en bærekraftig ressursforvaltning. Alternativet er mer byråkrati, sentralisering og større avstand mellom storsamfunnet og ressursgrunnlaget. Offentlig virksomhet skal kjennetegnes av åpenhet og innsynsmuligheter.

Vi vil:

- Legge gode etiske normer til grunn for all kommunal virksomhet.
- Avholde folkemøter og høringer i saker av særlig stor betydning for utviklingen av kommunen.
- Sikre folkevalgt styring ved å gå imot økt delegering til administrasjonen.
- Ansette flere med minoritetsbakgrunn i kommunen.
- Ansette flere mennesker med nedsatt funksjonsevne i kommunen.
- Beholde Sarpsborg som egen kommune.
- Støtte hensiktsmessige interkommunale løsninger og samarbeid.
- Si nei til innføring av parlamentarisme.
- Endre bystyrets navn til kommunestyre.
- Utrede og evt. iverksette et system med lokalsamfunnsutvalg, for å redusere avstanden mellom velgere og folkevalgte.
- Ikke redusere antall kommunestyrerepresentanter eller utvalg.
- Opprettholde valgkretsene.

Levende lokalsamfunn og levende kultur.

Skal enkeltmennesket kunne vokse og ha muligheter til å virkeliggjøre sine drømmer, trengs et lokalmiljø som skaper trygghet, identitet og kulturelt rotfeste.

Lokalsamfunnene skal være levende i hele kommunen. Vi tar ditt lokalsamfunn på alvor. Trivsel og attraktive bomiljøer vil trekke til seg næringsetableringer og positiv aktivitet. Stedsidentitet er en viktig drivkraft for lokalt engasjement. Derfor sier vi ja til folkevalgte du kjenner og ja til lokalprodusert politikk. Vi vil ikke legge til rette for økt byråkrati og rådmannsvelde.

Vi vil:

- Øke driftstøtten til frivillige lag og organisasjoner.
- Samarbeide med idretts- og kulturlivet for å inkludere mennesker med minoritetsbakgrunn.
- Jobbe for flere nærmiljøhus i Sarpsborg.
- Ha en god kulturskole med plass til alle som ønsker det.
- Tilrettelegge for flere lekeplasser, lekeområder og andre møteplasser i sentrum og i lokalsamfunnene.
- Flere kulturarrangementer bør legges utenfor sentrum.
- Støtte Storedal-anlegget som formidlings- og kultursenter.
- Støtte opp om Olavsdagene, de er viktige for identiteten til kommunen.
- Sikre et godt bibliotektilbud i hele kommunen.
- Ta godt vare på kirkebyggene som en viktig del av vår historie og verdiforankring.
- Arbeide for lokal stedsutvikling.
- At all aktuell kommunal eiendom skal stå til rådighet for ulike barne- og ungdomsaktiviteter.
- At musikklivet har tilgang til egnede lokaler til øvinger og konserter.
- At kommunen bidrar til drift av private idrettsanlegg.
- Bevare verneverdige bygninger og utarbeide nye verneverdivurderinger for aktuelle bygninger/områder.
- Ivareta verdiene beskrevet i kulturminneplanen.

Helse og omsorg

Senterpartiet vil medvirke til et samfunn med mindre forskjeller. Vi ønsker et helse- og omsorgstilbud som tar vare på dem som trenger det mest. Samfunnet må tilrettelegges slik at enkeltmennesket kan leve et aktivt liv og ta sunne valg. Vi vil redusere sosiale helseforskjeller og motvirke velferds- og livsstilsykdommer.

Sarpsborg Senterparti ønsker å fokusere på forebygging og psykisk helse.

Vi vil:

- Styrke skolehelsetjenesten med fokus på forebygging og psykisk helse.
- Jobbe for at det er én helsesykepleier tilknyttet hver enkelt skole
- Styrke fastlegeordningen.
- Opprettholde og styrke lavterskeltilbudet for rus og/eller psykisk helse i kommunen.
- Styrke døgntilbudet i DPS, avdeling Sarpsborg.
- Jobbe for at vernepleiere og andre med relevant utdanning kan få jobb i skolen.
- Fokusere på heltidssatsing i kommunen.
- Redusere ventetida for å få psykiatrisk hjelp.
- Legge til rette for økt fysisk aktivitet i hverdagen, bl.a. med bedre gang- og sykkelveinett.
- Styrke ordningen med omsorgslønn til pårørende eller frivillige som tar seg av personer med spesielle behov.
- Ha tilstrekkelig med plasser i sykehjem og bofellesskap.
- Ha et tilstrekkelig og variert bo –og aktivitetstilbud til mennesker med psykisk utviklingshemming og funksjonsnedsettelse.
- Støtte bruk av mer «grønn omsorg» innen rus, psykiatri og demens.
- At eldre skal få bo hjemme lengst mulig og motta den hjelp de har behov for der.
- Opprettholde demensteamet og styrke aktivitetstilbudet til hjemmeboende demente, samt bedre avlastningstilbudet for pårørende.

- Videreføre frivillighetsentralene.
- Ikke innføre lokalt tiggeforbud.
- Ha en sosial boligpolitikk.

Oppvekst og kunnskap

Senterpartiet vil videreutvikle Sarpsborg som en god oppvekstkommune. Barnehagene og skolene må gi barna allsidig kunnskap og ferdigheter de vil trenge gjennom livet. Skolen skal ha en samfunnsfunksjon som knytter ulike mennesker sammen, gir et felles verdigrunnlag og utjevner forskjeller. Skolen skal utvikle hver enkelt elevs evner og ferdigheter. Vi mener læreren er den viktigste ressursen for å få til en god hverdag for elevene i skolen. Lærerne må få det nødvendige påfyll for å kunne gi elevene god og tilpasset undervisning. God karriereveiledning i ungdomsskolen er nødvendig for at utdanningsvalgene møter elevenes forutsetninger og næringslivets behov.

Vi vil:

- Øke lærertettheten.
- Øke antall lærerutdannede i skolen.
- Styrke lærerens kompetanse ved å tilby etter- og videreutdanning.
- Jobbe for et gratis skolemåltid hver dag.
- Opprette kurs i leksehjelp for foreldre og foresatte som ønsker det.
- Etablere fadderordninger for barn og familier som trenger det.
- Fortsatt ha flest mulige lærlingeplasser i kommunale virksomheter.
- Opprettholde grendeskolene der det er grunnlag for det og der grenda selv ønsker det.
- At alle elever skal besøke Inspiria Science Center.
- Fortsatt ha full barnehagedekning og at private og kommunale barnehager likestilles.

Sarpsborg Senterparti

Program 2023-2027

- At skolen og barnehagen skal være et sted der det bidras til inkludering, sosial utjevning og mangfold.
- Motvirke mobbing.
- Ha mobbeombud i kommunen.
- Jobbe med forebygging av utenforskap og familiefattigdom.
- At offentlige anbud setter krav til lærlingeplasser.
- At alle ungdomsskoleelever skal få mulighet til å være med i en ungdomsbedrift - «Ungt entreprenørskap».
- At rådgivere i skolen skal tilbys etterutdanning slik at de kan bli enda bedre på karriereveiledning.
- Gi tilbud om leksehjelp til alle i samarbeid med frivillige organisasjoner og enkeltpersoner.

Bruk av arealer og energi

Sarpsborg og Sørøstlandet opplever befolkningsvekst. Dette fører til press på god matjord i det området som har det meste av Norges potensial for produksjon av matkorn. For å forvalte jordas ressurser best mulig for framtida, vil vi nasjonalt og lokalt lokalisere nye utbygginger i størst mulig grad til områder der det ikke går ut over høyproduktive areal eller andre viktige naturressurser. Blant Senterpartiets svar er kortreiste mennesker, kortreiste varer og kortreist energi.

Vi vil:

- Redusere transportbehovet gjennom en bevisst lokalisering av boliger og næringer.
- Ha et sterkt jordvern. Omdisponering av dyrket og dyrkbar mark til annen bruk må unngås!
- Gå mot ekspropriering av matjord til bolig og næring.
- Bruke nydyrking, jordflytting og jordskifte for å redusere ulempene ved nødvendig utbygging av matjord.
- Transformere brukte arealer om til nye bolig- og næringsformål.
- Støtte tiltak for å etablere kolonihager/andelslandbruk i bynære strøk.
- Balansere behovet for fortetting mot behovet for friarealer og grønne lunger.
- Gå mot utbygging av vindmøller i Sarpsborg.
- Være positive til annen fornybar energi, som bioenergi, vannkraft og solenergi.
- Ivareta og utvikle utkantstrøk, bysentrum og lokalsentrene i kommunen.
- Åpne for noe mer spredt boligbygging.
- Redusere presset på friluft- og landbruksområder, samt bomiljøer, gjennom balansert fokus på befolkningsvekst.

Forvaltning av natur og miljø

Kommunens rike naturressurser skal forvaltes med respekt og til beste for vårt felles livsmiljø. Vi mener den beste forvaltningen skjer gjennom forsvarlig bruk og ikke vern. Utviklingen må være å forvalte bedre, ikke forbruke mer. Klima og miljøhensyn skal prioriteres i all politisk virksomhet. Skogen må sees på som en miljøvennlig energikilde for framtiden.

Vi vil:

- At alt jordbruksareal primært skal benyttes til matproduksjon.
- Arbeide for redusert avrenning til vassdrag fra landbruk, kommunale ledningsnett og spredt bebyggelse.
- Ta vare på og forbedre vannkvalitet, miljø- og landskapskvaliteter i og ved Glomma, Tunevannet og Isesjø, og generelt fremme godt vannmiljø i hele kommunen.
- Jobbe for en gjenoppretting av en sunn Oslofjord.
- Opprettholde Isesjø vannverk bl.a. av beredskapshensyn.
- At tiltak for utbedring av vannledninger og sparing av vann er viktigere enn større kapasitet på drikkevannsproduksjon.
- At allmennheten skal ha god tilgang til friluft- og kystområder.
- At det skal etableres flere tømmestasjoner for båtkloakk, og at det innføres forbud mot tømming av båtkloakk i kommunens skjærgård.
- Opprettholde dagens fartsrestriksjoner for båter.
- Støtte opp om tiltak som kan forbedre kommunens strender og badeplasser.
- Arbeide for at kommunen får kystledhytte gjennom Oslofjordens Friluftsråd.
- Legge bedre til rette for kompostering av organisk avfall.
- Støtte lokale tiltak for å redusere kasting av mat.
- Ha en god og aktiv skogforvaltning i kommunen.
- At kommunen skal være pådriver for miljøvennlig boligbygging ved bruk av tre.
- At det skal bygges et fuglekikkertårn, for eksempel i reservatet på Løen.
- Ha flere solcellepanel på kommunale bygg.

Offentlig og privat samspill

Næringslivet søker lønnsomhet gjennom å produsere varer og tjenester for samfunnet. Slik skapes verdier som er grunnlaget for arbeidsplasser og velferd. Vi mener bedrifter i tillegg bør være en aktiv medspiller i lokalsamfunnet. Bedrifter besitter viktige ressurser som kompetanse, naturressurser og teknologi. Offentlig eierskap kan være med å sikre folkevalgt kontroll og råderett over disse ressursene.

Vi vil:

- Ha arenaer for samspill mellom offentlige og private aktører.
- Støtte oppunder og forsterke samarbeidet i «ByKraft 2027»
- Slippe til organisasjoner og private aktører der de kan bidra til bedre offentlige tjenester uten at det går på bekostning av enkeltgrupper eller faglige rettigheter.
- Ha en langsiktig eierstrategi i Østfold Energi som sikrer offentlig kontroll over kraftressursene, utvikling av fornybar energi og rom for utbytte til videreutvikling av Sarpsborgsamfunnet.
- Si nei til konkurranseutsetting av offentlig sektor. Private tjenestetilbud skal kun være et supplement der det er hensiktsmessig.

Næringsliv

For å opprettholde og bedre velferdsordningene, trenger vi et effektivt og konkurransedyktig næringsliv. Vi vil bidra til gode rammer for eksisterende og framtidig næringsliv. Det må skapes rom for bærekraftig bruk av både naturgitte og menneskelige ressurser. Det trengs flere arbeidsplasser i Sarpsborg. Borregaard er et prakteksemplar i verdensklasse på hvordan naturgitte ressurser og tradisjon kan skape grunnlag for banebrytende arbeid i utviklingen av fornybarsamfunnet. Sarpsborg må legge til rette for at bedrifter vil etablere seg i kommunen.

Vi vil:

- Arbeide for næringsutvikling i hele kommunen
- Utnytte mulighetene som ligger i Inspiria Science Center.
- La alle elever få mulighet til å lage elevbedrifter.
- Utvikle Høysand til et område for næring innenfor turisme og friluftsliv.
- Fokusere på ulike former for samfunnsdeltagelse og arbeidstrening for personer på arbeidsavklaringspenger.
- Arbeide for at statlige arbeidsplasser flytter til kommunen.
- At det skal være enklere å etablere næringer innen turisme og friluftsliv i 100-metersbeltet for sjø og vassdrag.
- Ha krav om at utførende virksomheter har lærlinger i bransjer der det er naturlig.
- Følge opp legitimasjonskrav (ID-kort) for alle utførende, spesielt innenfor bygg og anlegg, for å bekjempe useriøse aktører.
- Arbeide for mer kulturbasert næring.
- Gå mot at søndagsåpne butikker blir normalen.
- At introduksjonsprogrammet skal omfatte innføring i det norske samfunnets verdier og normer i tillegg til språkundervisning.
- Ha tilstrekkelig bredbåndsdekning slik at det blir enklere å arbeide i hele kommunen.

Landbruk

Sarpsborg er en viktig landbrukskommune, og forvalter en snau prosent av norsk innmark i et av Norges beste klimaområder for landbruk. I tillegg til å være en næring på linje med andre, er landbruket nødvendig for å nå nasjonale målsettinger når det gjelder matproduksjon og naturforvaltning. Aktiv bruk av kommunens ressurser henger nøye sammen med matvaresikkerhet, sysselsetting, bosetting og pleie av kulturlandskapet. Det er derfor viktig at kommunen har en tilstrekkelig og kompetent landbruksforvaltning. Sarpsborg har mange arbeidsplasser innen næringsmiddelindustrien og andre landbruksrelaterte næringer.

Vi vil:

- Ha et sterkt jordvern!
- At et faglig godt, miljøvennlig og dyrevennlig landbruk skal ha god nok lønnsomhet til at vi kan nå landbrukspolitiske mål.
- Bidra til gode rammer for næringsmiddelindustrien i kommunen.
- Minst opprettholde jordbruksproduksjonen på dagens nivå.
- Ivareta gjødselverdien i kloakkslammet bedre enn i dag.
- Håndheve en streng praksis av bo- og driveplikten.
- Ha respekt for eiendomsretten og gi full kompensasjon for eiendom og rettigheter som det offentlige beslaglegger.
- Opprette en kommunal kulturlandskapspris.
- Innføre en formidlingsordning for kontakt mellom folk med landbruksareal ute av drift, og folk som vil drive mer jord eller beitemark.

Samferdsel og kommunikasjon

Et godt utviklet samferdsels- og kommunikasjonstilbud er en forutsetning for at du skal kunne bo der du ønsker, og samtidig jobbe og delta på fritidsaktiviteter og i kulturliv. Det må legges til rette for økt bruk av kollektivtransport, og bedre tilrettelegging for syklende og gående. Samtidig trengs det utbygging av hovedveinettet for at transport av varer og tjenester skal komme raskt fram, og ikke bli stående i kø og derved bidra til økt luftforurensning. Vi vil ha en jernbane som kan kombinere gods- og persontransport, samt ta hensyn til jordvern, bygge- og rivekostnader. Vi vil ha en jernbane for framtiden.

Vi vil:

- At fiber må bli tilgjengelig for alle.
- At hele kommunen skal ha godt mobilnett.
- Gjeninnføre en slags tilskuddsordning til vedlikehold av private veier.
- Opprettholde budsjettet for de kommunale veiene.
- Opprettholde den kommunale brøytinga av private veier.
- Ha tilfredsstillende parkeringskapasitet for handlende i sentrum.
- Bygge godt nettverk av gang- og sykkelveier.
- Følge opp Bypakka og tiltakene som kommer der, og redusere ulemper for innbyggerne.
- At det fokuseres mer på innfartsparkeringer og mulighetene som ligger der.
- At kollektivfelt skal kunne brukes som sambruksfelt om det er kapasitet til det.
- Arbeide for at Østre linje åpnes for gods- og persontrafikk.
- Jobbe for to tog i timen til Sarpsborg.
- Fortsatt være med i «Smart Cities» for utvikling av ny teknologi i kommunal tjenesteytelse og samferdsel.
- Legge til rette for et levende sentrum, med god infrastruktur for gående, syklende, busser og biler.
- Ny Sarpsbru må prioriteres høyt, og om nødvendig gjennomføres uavhengig av hva som skjer med jernbanen.
- Se på muligheten for elektrisk ferje i kommunen.

Tettstedsutvikling

Vi vil at Sarpsborg kommune skal være et trivelig sted å leve. Det krever at vi balanserer mange ulike hensyn, for eksempel når nye planlagte samfunns-goder kan medføre tap av eksisterende goder. Senterpartiet er et nærmiljøparti. Vi vil at folk skal kunne velge mellom ulike typer bomiljø, og videreutvikle mangfoldet av disse i Sarpsborg - fra bysentrum til utkantstrøk.

Vi vil:

- At fortetting skal skje med omtanke, plan og kvalitet.
- Unngå blokkbebyggelse i etablerte villastrøk.
- Vektlegge god byggeskikk og gjeninnføre byggeskikkprisen.
- Ivareta historisk viktige bygninger og bygningsmiljø.
- Følge Riksantikvarens Bystrategi / Retningslinjer for fortetting.
- Fremme grønne kvaliteter i alle typer bygningsmiljø.
- Utvikle både bysentrum og andre lokalsentre så vi kan få et mangfold av tjenester nært folk, bl.a. for å redusere bruk av tid og ressurser på transport.
- Spesielt utvikle handelsområdet ved Hafslund / Borgen øst for Glomma. Dette vil kunne redusere transporten over Sarpebrua og handelslekkasjen til Sverige.

Forventninger til staten

Staten har stor betydning for lokalsamfunnenes utvikling. Senterpartiet mener kommunen bør spille en enda mer aktiv rolle for å påvirke rammene for offentlige tjenester, næringsutvikling og frivillig innsats.

Vi vil:

- Sammen med offentlige og private aktører kjempe for at Østfold skal få økte bevilgninger til samferdsel, bl.a. pga. hovedforbindelsene til andre deler av Europa.
- At staten skal gi en større andel til Bypakka og andre lokale samferdselsprosjekter.

Sarpsborg Senterparti

Program 2023-2027

- At FN-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne, CRPD blir lovfestet.
- At det følger med øremerkede midler til nye reformer, ref. oppvekstreformen (barnevernsreformen).
- At kommunene må settes i stand til å håndtere utfordringer knyttet til demografiske endringer, inntektssystemet og utfordringer med tanke på familiefattigdom.
- Gjøre eiendomsskatten overflødig gjennom en friere beskatningsrett for kommunene.
- At ordningen med momsfristak for frivillig arbeid utvides og ikke skjerpes.
- Kjempe for utvidede rammer til regionalt miljøprogram og andre tilskuddsordninger som er viktige for lokalt miljøarbeid.
- Støtte opp om utviklingen av nye Østfold.

Senterpartiet dyrker Sarpsborg

Vi vil bygge samfunnet nedenfra. Da må vi gjøre det vi kan for å gi folk vilje og mulighet til å bidra til at Sarpsborg-samfunnet har gode verdier - fellesskap og velferd - samt forvalte kommunen med tanke på generasjonene som skal arve jorden vi har til låns. Senterpartiet vil farge Sarpsborg grønt.

Vil du vite mer om hvem vi er og hva vi står for, gå inn på:

www.senterpartiet.no